

Materiały na Niedzielę Słowa Bożego (3 Niedziela Zwykła, rok A, 22.01.2023 r.)

I. Komentarz biblijny do czytań mszalnych

Pierwsze czytanie (Iz 8,23b-9,3)

8 ^{23b} *W dawniejszych czasach upokorzył Pan krainę Zabulona i krainę Neftalego, za to w przyszłości chwałą okryje drogę do morza, wiodącą przez Jordan, krainę pogańską.*

9 ¹ *Naród kroczący w ciemnościach ujrzał światłość wielką; nad mieszkańcami kraju mroków światło zabłyśło. ²Pomnożyłeś radość, zwiększyłeś wesele. Rozradowali się przed Tobą, jak się radują we żniwa, jak się weselą przy podziale łupu. ³Bo złamałeś jego ciężkie jarzmo i drzątek na jego ramieniu, pręt jego ciemiężący, jak w dniu porażki Madianitów.*

1. W czytany dziś fragmencie z prorocstwa Izajasza mamy bezpośrednie nawiązanie do asyryjskiej inwazji na północne królestwo podzielonego Izraela. Ostatecznie skończyła się ona upadkiem stolicy Samarii w 721 roku przed Chr. i niewolą asyryjską. Pierwszymi ofiarami najazdu stały się ziemie w Galilei należące do pokolenia Zabulona i Neftalego. Prorok mówi też o terenach na wschód od Jordanu. Nazwanie Galilei *krainą pogańską* podkreśla etniczne i religijne wymieszanie miejscowej ludności dalekiej od wierności Bożemu prawu. Z chwilą niewoli asyryjskiej moralny i duchowy upadek mieszkańców Galilei dodatkowo przerodził się w ciemność i upokorzenie niewoli.

2. Smutnej teraźniejszości zniewolonej Galilei prorok przeciwstawia pełną chwałę przyszłość. Zapowiada ją obraz wielkiej światłości, jako rozświetli ciemności i mroki niewoli. Będzie nią zbawcza obecność Boga przynosząca narodowi wybawienie i wolność. Dzięki temu nastanie wielka radość przedstawiona w obrazie żniwa i podziału łupu zdobytego na wojnie. Wszystko to będzie skutkiem unicestwienia przez Boga ucisku i jarzma niewoli. Obecne panowanie nad Izraelem skończy się i zostanie skutecznie złamane.

3. Prorocka perspektywa chwalebnej przyszłości przekracza samo tylko uwolnienie Izraela spod jarzma asyryjskiego. Z kontekstu wynika, że prorok ma na uwadze także dalszą perspektywę dotyczącą zbawienia mesjańskiego. Będzie ono udziałem Mesjasza-Emmanuela, który stanie się nigdy nie gasnącym światłem odkupienia. Odwołanie się do zwycięstwa Gedeona nad Madianitami podkreśla, że dokona się to całkowicie darmowo, mocą samego Boga.

Psalm responsoryjny (Ps 27,1.4.13-14)

Refren: *Pan moim światłem i zbawieniem moim*

*Pan moim światłem i zbawieniem moim,
kogo miałbym się lękać?
Pan obrońcą mego życia,
przed kim miałbym czuć trwogę?*

*O jedno tylko Pana proszę i o to zabiegam,
żebym mógł zawsze przebywać w Jego domu
po wszystkie dni mego życia,
abym kosztował słodczy Pana,
stale się radował Jego świątynią.*

*Wierzę, że będę oglądał dobra Pana
w krainie żyjących.
Oczekuj Pana, bądź mężny,
nabierz odwagi i oczekuj Pana.*

1. Psalmista rozpoczyna swą błagalną modlitwę od słów bezgranicznego zaufania Bogu. Wyrasta ona z doświadczenia jakiejś próby, która jednak nie doprowadza do lęku i trwogi. Dzieje się tak z racji mocnej wiary w bliskość Boga. Psalmista wyznaje ją, nazywając Boga *swoim światłem i zbawieniem* oraz *obrońcą swego życia*. Dlatego nie potrzebuje lękać się i niepokoić z powodu czyhających na niego trudności i niebezpieczeństw.

2. Psalmista świadomy bliskości Boga i ufny w Jego moc ma tylko jedno pragnienie. Tym pragnieniem jest trwale pozostawanie w bliskości Boga i korzystanie z dobrodziejstw przebywania w świątyni Pańskiej *po wszystkie dni życia*. Za tym pragnieniem stoi możliwość zażywania łaskowości – *słodyczy Pana* płynącej z radosnego uczestnictwa w świętej liturgii.

3. Końcowe słowa psalmu są wyznaniem wiary w obcowanie z Bogiem po śmierci *w krainie żyjących*. Dlatego modlitwa kończy się osobistą zachętą do wytrwałej i mężnej ufności względem Boga, który zawsze gotowy jest przyjść ze swoim zbawieniem. Aby się z nim nie rozminąć i być gotowym na wieczne przebywanie w Jego niebieskim domu, potrzeba czuwania i nieustannego otwierania się na Jego zbawcze interwencje pośród swego życia na ziemi.

Drugie czytanie (1 Kor 1,10-13.17)

1 ¹⁰*Upominam was, bracia, w imię Pana naszego, Jezusa Chrystusa, abyście żyli w zgodzie i nie było wśród was rozłamów; abyście byli jednego ducha i jednej myśli.*

¹¹*Doniesiono mi bowiem o was, bracia moi, przez ludzi Chloe, że zdarzają się między wami spory.* ¹²*Myślę o tym, co każdy z was mówi: «Ja jestem od Pawła, a ja od Apollosa; ja jestem Kefasa, a ja Chrystusa»* ¹³*Czyż Chrystus jest podzielony? Czyż Paweł został za was ukrzyżowany? Czyż w imię Pawła zostaliście ochrzczeni?*

¹⁷*Nie posłał mnie Chrystus, abym chrzczył, lecz abym głosił Ewangelię, i to nie w mądrości słowa, by nie zniweczyć Chrystusowego krzyża.*

1. Upomnienie, jakie Paweł apostoł kieruje do chrześcijan Koryntu, dotyczy braku zgody i jedności w kościelnej wspólnoty. Przejawem tego było istnienie w niej aż czterech zwaśnionych grup, z których trzy odwoływały się do autorytetu Pawła, Apollosa i Kefasa, a tylko jedna do autorytetu samego Chrystusa. Dlatego Paweł w imię Jezusa Chrystusa upomina wiernych, wzywając ich do wspólnoty i jedności. Wszelkie bowiem próby odwoływania się do czysto ludzkich i subiektywnych upodobań i przynależności są prostą drogą do rozrywania i niszczenia jedności Kościoła.

2. Poprzez trzy retoryczne pytania Paweł podpowiada, że wierni w Kościele wszystko zawdzięczają jedynie Chrystusowi. Dlatego nie można dzielić Go z innymi.

Przecież jedynie On oddał życie za wszystkich. To w Jego imię każdy chrześcijanin został ochrzczony. Z tych racji tylko w Nim wierni mogą stanowić jedno. W Nim winni się więc chlubić i jedynie w Nim pokładać nadzieję. Żadnego przywódcy duchowego nie można przedkładać ponad Chrystusa. Dlatego chrześcijanie choć korzystają z pośrednictwa wielu duszpasterzy, tylko z Chrystusem powinni stanowić jedno. Nie jest bowiem ważna taka czy inna osoba głosiciela i szafarza sakramentu, ale przede wszystkim sama jego natura i skutki zbawcze.

3. Czytanie kończy autodeklaracja Pawła na temat jego misji. Jej pierwszorzędnym celem nie jest udzielanie chrztu, ale głoszenie Ewangelii. Od niej zależy bowiem wiara w Jezusa Chrystusa i przyjęcie chrztu wprowadzającego do wspólnoty Kościoła. Skuteczność ewangelizacji nie zależy jednak od korzystania tylko z ludzkiej mądrości, ale od głoszenia mądrości Chrystusowego krzyża. W nim objawiła się bowiem mądrość i moc Boża dla tych, którzy chcą być zbawieni. Takim ewangelizatorem chce być św. Paweł. Dlatego nie stara się być niewolnikiem sukcesu i nie pociąga go walka o pierwsze miejsce. On chce być jedynie sługą słowa zbawienia opartego na wydarzeniu Chrystusowej Paschy.

Ewangelia (Mt 4,12-23)

4¹²Gdy Jezus posłyszał, że Jan został uwięziony, usunął się do Galilei. ¹³Opuścił jednak Nazaret, przyszedł i osiadł w Kafarnaum nad jeziorem, na pograniczu ziem Zabulona i Neftalego. ¹⁴Tak miało się spełnić słowo proroka Izajasza: «¹⁵Ziemia Zabulona i ziemia Neftalego, na drodze ku morzu, Zajordanie, Galilea pogan! ¹⁶Lud, który siedział w ciemności, ujrzał światło wielkie, i mieszkańcom cienistej krainy śmierci weszło światło».

¹⁷Odtąd począł Jezus nauczać i mówić: «Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie».

¹⁸Przechodząc obok Jeziora Galilejskiego, Jezus ujrzał dwóch braci: Szymona zwanego Piotrem, i brata jego, Andrzeja, jak zarzucali sieć w jezioro; byli bowiem rybakami. ¹⁹I rzekł do nich: «Pójdźcie za Mną, a uczynię was rybakami ludzi». ²⁰Oni natychmiast, zostawiwszy sieci, poszli za Nim. ²¹A idąc stamtąd dalej, ujrzał innych dwóch braci: Jakuba, syna Zebedeusza, i brata jego, Jana, jak z ojcem swym

Zebedeuszem naprawiali w łodzi swe sieci. Ich też powołał. ²²*A oni natychmiast zostawili łódź i ojca i poszli za Nim.*

²³*I obchodził Jezus całą Galileę, nauczając w tamtejszych synagogach, głosząc Ewangelię o królestwie i lecząc wszelkie choroby i wszelkie słabości wśród ludu.*

1. Czytany dziś fragment Ewangelii Mateusza złożony jest z czterech mniejszych jednostek. Na początku przedstawiony jest kontekst rozpoczęcia publicznej działalności Jezusa (ww. 12-16). Rozpoczęła się ona w Galilei po uwięzieniu Jana Chrzciciela przez Heroda Antypasa. Jezus opuścił rodzinne Nazaret, aby wybrać Kafarnaum, miasto Piotra i Andrzeja, na miejsce swej działalności. Było to znaczne miasto nad jeziorem Genezaret, przy drodze prowadzącej w kierunku Morza Śródziemnego. Dodatkowa wzmianka o pograniczu ziem Zabulona i Neftalego otrzymała uzasadnienie poprzez cytaty z proroka Izajasza, który został już przywołany w pierwszym czytaniu. W ten sposób ewangelista chciał podkreślić, że w *Galilei pogan* zabłysło wielkie światło. Jest nim Jezus, który rozpoczyna mesjańską działalność i w ten sposób wypełnia zapowiedzi proroków Starego Testamentu. Przekracza ona czysto ludzkie i nacjonalistyczne uwarunkowania, szczególnie otwierając się na ludzi pogrążonych w ciemnościach grzechu i śmierci.

2. Po obszernym przedstawieniu kontekstu wydarzenia Mateusz zwięźle streszcza całe nauczanie Jezusa. Kondensuje go w charakterystycznym orędziu: *Nawracajcie się, albowiem bliskie jest królestwo niebieskie* (w. 17). Przyjęcie Jezusa i Jego nauki uwarunkowane jest od nawrócenia, czyli dostosowania swego życia do objawionej przez Niego woli Bożej. Spełnienie tego warunku pozwala doświadczyć w Jezusie bliskości królestwa niebieskiego, czyli zbawczej mocy Boga, który wyzwala od zła i grzechu oraz obdarowuje swym błogosławieństwem.

3. Od streszczenia Jezusowego nauczania ewangelista przechodzi do opisu pierwszego mesjańskiego czynu. Jest nim powołanie pierwszych uczniów (ww. 18-22), którymi są dwie pary braci: Szymon zwany Piotrem i Andrzej oraz Jakub, syn Zebedeusza i brat jego, Jan. Inicjatywa powołania wychodzi od Jezusa, ale odpowiedź jest osobistą decyzją powołanych. Słowa: *Pójdźcie za Mną* zostały przyjęte i zainicjowały pierwszą wspólnotę uczniów, którzy zostawili wszystko, co było

zasadniczym celem ich życia, aby pójść za Jezusem i poddać się formacji w celu stania się *rybakami ludzi*.

4. Końcowy werset 23 syntetycznie opowiada o całej działalności Jezusa w Galilei. Choć Kafarnaum było bazą dla Jego misji, Jezus obchodził całą Galileę. Miejscem Jego nauczania były lokalne synagogi. Oznacza to, że w pierwszej kolejności Jezus zwracał się do Żydów, aby pomóc im zrozumieć absolutną nowość swej misji. Polegała ona na głoszeniu Ewangelii o królestwie Bożym, które w Jezusie stało się obecne i możliwe do osobistego doświadczenia. Wiarygodność Jezusowej Ewangelii potwierdzały Jego cudowne znaki, obejmujące wszelkie choroby i słabości, jakie dotykały ludzi.